

T I T. XI.

Van Nootfinningen.

Ad Rubricam.

I N H O U D.

Afleiding en betekenis van 't woord Nootfinning.

[Omtrent de afleiding en betekenis van 't woord *Nootfinning* was M. Goris, in leven Kantzler van Gelderland, volgens Aantekening van L. Goris in *Comm. ad Reformat. Velav. Cap. 9. Art. 5. Gl. 1.* van gedagten, dat hetzelfde moest geschreven worden *Nootsunning* met eene *u*, alzoo in de oude Duitſche Werten, als in de Salifche Wet. *Tit. 1. §. 1. et 2.* de Ripuarifche *Tit. 32.* van de Uitgaaf van Georgifch (welke in de Uitgaaf van Heroldus is *Tit. 34.*) als mede in de vierde *Capitulare van 't jaar 803. van Carolus Magnus §. 5.*, by Georgifch in *Corp. Jur. Germ. Col. 671.* (het welk ook in de Verzameling der Capitularien van Anſegifus en Benedictus Levita voorkomt in *lib. 3. Cap. 45. Capitul.*) het woord *Sunnis* genomen word voor eene wettige reden van uitblyven van 't Gericht, waar voor ook in de Middel-Eeuw het woord *Sunnia* gebruikt wierd; beide dus 't zelve betekenende, als 't geen by de Latynen door *Causa SONTICA* wierd verſtaan, van welk laafte woord die beide, *Sunnis* en *Sunnia*, by verbaftering ſchynen afgeſproten zyn. *Nootsunning* zoude derhalven, na de kragt van 't woord, uitdrukken zoodanige wettige

wettige reden, welke de uitgebleven Parthy by geene mogelykheid heeft kunnen vermyden. Sande *ad Conf. Feud. Tr. 3. Cap. 4. n. 23.* gebruikt het woord *Noodtswyming*, het welk ook by 't *Land-Recht van Over-ÿffel 1. deel Tit. 12. Art. 9.* voorkomt.]

A R T. I.

Voor rechte Nootsinningen worden gehouden Lyfs-noot, Waters-noodt, ende Heeren Gebodt, ende al wat onder een van dien met reden kan begrepen worden, oock andere gelycke groote beletzelen, waer door ymant opgehouden ende verhindert werdt, tot erkenenisse des Gerichts.

I N H O U D.

1. *Wat al onder deze soorten van Noodtsinningen begrepen is.*
 2. *Dispositie van andere Land-Rechten, omtrent de wettigheid van andere beletzelen.*
1. [*Voor rechte Noodtsinningen.* Met dezen Articul zyn conform *Land-Recht van Tielre- en Bommelre W. Cap. 16. Art. 1. Stad-Recht van Bommel Cap. 14. Art. 1. Land-Recht van Veluwe Cap. 9. Art. 5. Stad-Recht van Zutphen Tit. 8. Art. 1.* De beletzelen alhier opgenoemdt zyn aan te merken, als zoo veele soorten, *genera*, waar onder veele byzondere

dere gevallen, als zoo veele *species* kunnen begrepen worden. Aldus brengt Goris *ad Consuet. Velav. Cap. 9. Art. 5. Gloss. II. §. 7.*, onder *Lyfsnood*, behalven zwaare krankheid, verre gevorderde zwangerheid by Vrouwen, en wanneer dezelve korts te voren bevallen zyn, ook onveiligheid der plaats, het zy wegens eene grasferende besmetting, ofte wegens gevaar van overrompeling van vyand; en onder *Watersnood*, *ibid. §. 12.*, wanneer de Rivieren, het zy wegens storm of hoogen vloed, ofte ramp aan bruggen of vaartuigen toegekomen, niet hebben kunnen overgetrokken worden; als mede wanneer de wegen door de meenigte gevallen Sneeuw onbruikbaar geworden zyn. Voorts onder *Heeren Gebodt*, *ibid. §. 15.* gevangenis, en afwezenheid in zaaken van Land of Stad. Gelyk aldus op Veluwe in 1690. aan *Alart Hackfort*, die in 'sLands Krygsdienst afwezend was, is toegestaan zig uit dien hoofde te vernoodfinnigen. Volgens Schraffert *ad Reformat. Velav. Cap. 9. Art. 4. n. 8. in fin.*]

2. [*Andere gelyke beletzelen.* Of schoon dit wel by 'tLand-R. van Veluwe niet word gevonden, zyn egter Goris *loc. alleg. n. 6. et 15.* en Schraff. *ibid. Art. 5. n. 2.* van oordeel, dat ook gelyke groote beletzelen, als aldaar, even als hier, in den Text worden opgegeven, by 'tGericht zouden behoren aangenomen te worden, om reden dat de straffe der Landrechtelyke Contumacie hard is, en daarom de redenen van versooning gunstig moeten uitgelegt worden, het welk gevolgelyk alhier, daar de Wergever uitdrukkelyk gelyke groote beletzelen toelaat, des te meer behoort in 't oog gehouden te worden. Het *Land-Recht van Roermonde V. deel Tit. 7. §. 2. Art. 14. et 15.* is nog milder in 't toestaan van wettige beletzelen, dezelve uitstrekende tot gevaarlyke ziekte van Huisvrouw, Vader, Moe-

Moeder, Kinderen en andere naaste Vrienden, Bruyloft, Hylicxdagh, Begenckenisse daar der gedaeghder Erfgenaemen is. Item gedaagd te zyn voor eenen hooger Richter. En 't *Land-Recht van Overyffel I. deel Tit. 12. Art. 9.* brengt onder *Noodtsuymen* ook, zoo iemand verhinderdt word door een Lyk van zynen Huise, ende in 't algemeen, wanneer iemand zonder fraude ofte verfmading van 't Gericht, door eenige andere probabile Noodt-zaaken, niet en is gecompareerd.]

A R T. II.

Indien het mogelyck is, soo meet de Nootfinninge werden gedaen op den Gerichts-dagh, dewelcke soude moeten waergenomen worden, ende deselve kan werden gedaen door een Bode mondeling of met een Brief, sonder dat den Bode of Brenger des Briefs daer toe Volmacht van nooden heeft.

I N H O U D.

Hoe en wanneer de Nootfinning op den Gerichts-dag gedaen word.

1. [Indien het mogelyk is. By de *Costumen van Utrecht Rubr. 5. Art. 6.* word gerequireerd, dat een gedaagde de redenen van zyn absentie doet allegeren,

ren, verklarende die plaats, daar den absenten na toe vertrokken is, ende den dag en uure van zyn vertrek- Ook schyndt 't *Land-Recht van 't Over-Quartier* te willen, dat de eigentlyke reden van beletzel aanstonds op den eersten *Gerichtsdag* werde uitgedrukt, statuerende *loco alleg. Art. 16.* "Alle welke beletzelen „ magh der gedaaghde oick ten dage dienende den „ Gerichte te kennen geven, om daar mede te be- „ letten, dat tot zyn last geen profyt van default wer- „ de gegeven." Dog na dit *Land-Recht*, ofte immers na de *Practyk* alhier vigerende, is 't genoeg, dat alleen aangegeven word, dat 'er een merkelyk beletzel den uitgebleven overgekomen is; wyl dezelve dog zoodane beletzel daar na, den Rechten genoeg, bewyzen moet.]

2. [*Door een Bode &c.* Noodtsinninge op den *Gerichtsdag* gedaan wordende, geschied zulks aan zyde van den *Verweerder*, zoo dra dezelve aan de *Bank* geëischt is; en aan zyde van den *Aanlegger*, wanneer de *Verweerder* zig, wegens des *Aanleggers non Comparitie*, kwydtgedongen heeft; wordende als dan van de *non Comparitie* of kwydtdinging wel aantekening in het *Signaat* gemaakt, dog met byvoeging, dat 'er *Noodtsinning* is geallegeerd; zoo geen van beide *Parthyen* het *Gericht* waarnemen, ofte ook de *praesente Parthye* de *Contumacie* van den absenten niet accu-feerd, blyft de zaak van zelve instaat tot den volgenden *Gerichtsdag*. Zie *Tit. 10. Art. ult.*]

A R T. III.

Als de *Noodtsinninge* aldus sittens *Gerichts* wordt gedaen, soo blyft die saack in staat tot den volgenden *Gerichts-dagh*.

[Zoo

[Zoo blyft die zaak in ſtaat. Zoo dat 'er dan geene Contumacie ergaan, maar dezelve integendeel daar door word belet, en dienvolgens den Uitgebleven, wanneer hy den geallegerden Noodt daar na genoegzaam bewyft, ook tot 't waarnemen zyner zaak toegelaten word, zonder vooraf tot eenige refufie van koſten gehouden te zyn.]

A R T. IV.

Op welcken naaftvolgenden Gerichts-daghen geallegerden noot moet werden bewefen.

I N H O U D.

1. Welk bewys van gedaane Noodtsfinning gevorderd word.
2. Practyk omtrent 't produceren van 't bewys op den naaftvolgenden Gerichts-dag.

1. [Noot moet bewezen worden. Omtrent de wyze, op welke den geallegerden Noodt moet bewezen worden, is het gevoelen der Rechtsgeleerden verſchillende. Eenige meenen, dat in dit geval, als anders gewoonlyk, volledig bewys, het zy door getuigen, het zy met instrumenten zoude behoren te worden bygebragt; terwyl andere het geheelen bewys meenen te kunnen ſtaan aan den Eed van den Uitgebleven. Menoch *de Arbitrar. Jud. Quæst. lib. 2. Cent. 2. quæst. 118. n. 1. et 2.* Dog dit verſchil word by dit Land-Recht beſlift in den volgenden Articul, 't welk de manier van bewyzen ſteldt aan de erkenenis des Gerichts:
want

want het hangt af van den aardt der zaak en de omftandigheden van tyd en plaats, of, tot 't bewys van den geallegerden Noot, getuigen of fchriftelyke blyken kunnen bygebragt worden: terwyl van den anderen kant, in 't defereren of admitteren van den Eed ernstig moet gelet worden, op de hoedanigheid en den goeden naam en faam van den perfoon, die denzelven zoude moeten praeteren. Het *Land-Recht van Roermond loc. alleg. §. 12.* vorderdt dit bewys, 't zy met getuigen, wettig fchriftelyk befcheid, ofte met zynen Eedt, ingevalle 't zelve beletzel met levendige Tuigen, ofte, met fchriftelyken fchyn, niet bewezen kan worden: En de *Landbriev van Over-Betuwe d. a. 1445.* wil, dat de Vernoodtsfinde op den naaften Gerichtsday lyfelyk zweere; " dat hy van kenlicher nootsaiken fon-
 „ der argelift tot ten Gericht niet gekomen en mocht
 „ ten Rechten hem te verantwoorden." *Pl. B. I. deel*
 2. *App. Coll. 37. in fin.* De gewoonfte Praetyk omtrent 't bewyzen van de geallegerde Noot is, dat de Aanlegger, by aldien de Noodtsfinninge van zyne zyde is geallegerdt, by het overgeven van de Wacht of Conclusie, die Noodtsfinninge bewyft; waar tegens de Verweerder, zoo hy dezelve wil tegen fpreken, tot niet ontvankelykheid contendeerd; en zoo de Verweerder de Noodtsfinninge heeft doen voorwenden, dat de Aanlegger, bevorens de overneming der Aanspraak in te willigen, imploreerd, dat de Verweerder zyne op den voorigen Gerichtsday geallegerde Noodtsfinninge zal doceren: welk point dan *ante omnia* door het Gericht word afgedaan; want door den Aanlegger of Verweerder, deswegen, niets geallegerdt wordende, gaat de zaak zyn gang, als of 'er geen disput over het gepleegd verzuim, tusschen Parthyen gefubfisteerd had.]

A R T. V.

Indien dan de geallegeerde noot niet genoegsaem bewezen wordt tot erkenenisse des Gerichts, soo vervalt den uytgeblevene in de pœne tot syne Contumacie staande, niet anders als of hy geene Nootsinninge gedaen hadde.

[*In de pœne tot zyne Contumacie staande. Zyn-
de die pœne hier voor Tit. 10. Art. 60. & 61. gesta-
tueerd; en gevolgelyk word het gehouden, als of 'er
geen Nootsinninge geallegeerd is geweest, maar for-
teerd de Aantekening van non Comparuit of kwydt-
dinging dan volkomen effect; zie Aantekening op Art.
2. n. 2.*]

A R T. VI.

Ingevalle het niet wel mogelyk is geweest de Nootsinninge te laten doen sittens Gerichts, soo sal de uytgeblevene ende gecontumaceerde syne Nootsinninge noch schriftelyck mogen doen aen den Richter binnen veertien dagen na den Gerichts-
dagh.

I N H O U D.

1. De onmogelykheid van de Nootsinning op den Gerichts-
dag te doen, hoeft niet bewezen te worden.
2. Hoe te procederen, wanneer niet mogelyk is de Nootsinning binnen veertien dagen te doen.

1. [Niet

1. [*Niet wel mogelyk is geweest.* Dus word het zoo stricte niet gerequireerd, dat de Noodtfinninge op den Gerichtsdag zelve, welke had behoren waargenomen te worden, geschiede, als dezelve maar binnen veertien dagen daar na gedaan word, en behoefdt zig de uitgebleven Parthy, nog met eede, nog met andere bewyzen, deswegen te justificeren, wyl deze termyn in zyn faueur gesteldt, niet behoordt te worden gecapteerd.

2. [*Binnen veertien dagen.* De manier van procederen in dit geval zie hier voor *Tit. 10. Art. 21. et seqq.* En volgens het *Land-Recht van Tielre- en Bommelre-W. loc. cit. Art. 6.*, mag de Gecontumaceerde zyne Noodtfinninge aan den Richter nog overgeven tot den volgende Gerichtsdag, welke Gerichtsdagen aldaar viermaalen 'sjaars gehouden worden volgens *Tit. 2. Art. 1. et seqq.* adde *Stad-Recht van Bommel Cap. 14. Art. 6.* en *Cap. 1. Art. 6. et 7.* By het Land Recht van Veluwe is niet bepaaldt, hoe en wanneer Nootfinning geallegerd moet worden, wanneer het niet mogelyk is geweest zulks op den Gerichtsdag te doen. Volgens *Schraff. ad Reform. Velav. Cap. 9. Art. 4 n. 9.* is daar in Praëtyk, dat de uitgebleven als dan zyne Parthy voor het naastvolgende Gericht doedt dagvaarden, om aldaar zyne redenen van Noodtfinning te hooren, ofte ook, dat hy zig tegens de Peinding, die uit kragt der Contumaciele Sententie word geinterponeerd, ten zelve einde, in oppositie stelt. Eene zoodane manier van procederen zoude ook alhier applicabel zyn, wanneer 't beletzel van zoodanen aardt was, dat 't den uitgebleven zelfs niet mogelyk was, binnen veertien dagen deswegen Noodtfinning te laten doen. Want, dat een aanhoudend beletzel ook by aanhoudenheid van de pœne der Contumacie moet verschoonen, dicteerd niet al-

leen recht en billykheid, maar word ook uitdrukkelyk gestatueerd, by den *Landbriev van Over-Betuwe* boven geallegerdt, *Pl. B. I. App. Col. 38. in pr. in verbis:* " Ende of die geene foo vernoitsint, dan ten
 „ nesten Gerigt ter Bancken niet en queem, soe en
 „ sal hem die noitsin niet te baeten komen, noch van
 „ geenre weerden wesen, *ten weer saick datter hem*
 „ *bewyslycke kenlicke nootsaicken beneme tot dier*
 „ *tyd; Ende dat te bewiesen als rest is ten nesten*
 „ *Gerigtdaege, als by dat sonder lysnoit by bren-*
 „ *gen kan.*" Daar egter dit Land-Recht het alle-
 geren van Noodtfinning uitdrukkelyk bepaaldt aan
 eenen Termyn van veertien dagen, zoo zoude derhal-
 ven een Richter, na verloop van denzelven Termyn,
 verplicht zyn Executie te verleenen tegen den Ge-
 contumaceerden; dewelke, zoo wanneer hy een aan-
 houdendt wettig beletzel konde aantonen, zulks op
 geene andere wyze zoude kunnen in 't werk stellen,
 dan door den Executant deswegen by Bezaat tegen den
 naaftvolgenden Gerichtsdag te roepen, ofte door zig
 tegen 't Beschut, 't welk alhier tot executie van Sen-
 tentien en Contumacien word aangeboden, ten zelven
 einde in oppositie te stellen. Over welke manier van
 procederen tusschen Beschut en Oppositie by den vol-
 genden Titul nader zal gehandelt worden.]

A R T. VII.

Ende sal daer mede ook de saacke in staat
 blyven tot den naafte volgende Gerichtsdag,
 om alsdan over de gedane Nootfinninge
 ofte die goedt, aannemelyck ende wel bewesen
 is, na dat de Parthye daar

daar over mondelingh gehoord fal zyn,
erkent te worden.

I N H O U D.

1. *Het doen van Noodtsinning belet de verjaring der Instantie.*
2. *In mondelinge zaaken word tegen de schriftelyke Noodtsinning niet gediend van Debath.*

I. [*In staat blyven.* Zoo dat 'er dan geene præscriptie van de Instantie plaats heeft, al was het, dat den Ingang van Rechten daar door kwam te verjaaren, zie *Tit. 10. Art. ult.* En is het hier niet alleen generalyk in de Praëtyk, als een vaste wet, aangenomen, dat geene termynen loopen, als een der Parthyen van hooger hand of door wettige middelen verhinderdt word de Gerichtsdagen waar te nemen, maar ook dat een Richter dilay, uitstel en verlenging van tyd, *ex officio* verleend of geeft, en dus de zaaken in staat houdt; zonder dat zulks eenig nadeel aan die zaaken toebrengh, zie van den Berg *Nederl. Adv. 4. deel Conf. 260. & 261.*]

2. [*Na dat de Parthye daar over mondeling gehoord zal zyn.* By den voorgaanden *10. Tit. Art. 13. & 24.* is, ten aanzien van schriftelyke zaaken gezegt, dat de Noodtsinninge binnen veertien dagen geschieden, en, daar tegens, binnen gelyke veertien dagen van Debath gediend moet worden, staande het dan aan het Gericht om Parthyen verder mondeling te hooren ofte niet, *ibid. Art. 25.* Dog in zaaken, welke nog niet aan 't schryven gebragt of gewezen zyn, schynd de intentie van den Wetgever te wezen, dat de uitgebleve-

ne Parthye binnen veertien dagen van Nootfinninge gediend en aan zyn Wederparthye daar van de Weet gedaan hebbende, de zaak van zelve in staat blyft tot den volgenden Gerichtsdag, en dat dan dat point mondeling behandeld en afgedaan word, zonder dat'er van Debath word gediend.]

A R T. VIII.

Als de Parthye, dewelcke erschynt of erschenen is, de Nootfinninge, die sittens Gerichts of binnen veertien dagen daer na gedaen wordt, aanneemt, soo hebben de termynen van de Schriftelyke Procedure haeren voortganck niet anders of beydersyts erschenen was, ende dienvolgens kan alsdan den Aenlegger tusschen Besaet ende Ontsaet binnen den tydt van ses weecken na de Nootfinninge dienen van syn Aenspraeck, ende daer door den uytgebleven Verweerder verbinden, om daer op binnen den termyn Land-Rechtens te dienen van syn Antwoordt, sonder dat hy daer mede behoeft te wachten tot den volgenden Gerichts-dagh.

[*Aanneemt.* Dat is, zoo hy van zyn verkregen recht, om Verstek te sustineren, afziet, om daar door den voortgang der zaak niet op te houden, of de erkentenis des Gerichts, deswegen, af te wagten, het geen hem geoorloofd is, wyl ieder van zoodanig, ten zynen behoefte gesteld, voordeel kan afgaan.]

[*Kan*

[*Kan dienen van Aanspraak.* Hier uit komt wederom te blyken, dat het Land-Recht in de keur van den Aanlegger steldt, om de zaak mondeling of schriftelyk te behandelen; want zoo hy binnen zes weeken diendt van Aanspraak, loopt de Procedure schriftelyk, en diendt hy niet, blyft de zaak tot den Gerichtsday instaar, zonder dat hy iets verzuimdt.]

A R T. IX.

Als ymant syne saecke laat waarnemen door een Volmachtiger, soo moet voor een rechte ende suffisante Nootsinninge aengenomen worden het beletsel den Volmachtiger overkomen, mits dat hem 't selve is overkomen soo schielyk, of so korts voor den Gerichts-dag, dat den principaale daer van geen kennisse heeft gehadt, noch tydt, om een ander Volmachtiger te stellen, ende van syne saecke te onderrichten.

A R T. X.

Wanneer de saecke beschreven wordt, soo sal oock tegens het verloop van den peremptoire termyn worden aengenomen de Nootsinninge, die gefundeert wordt op de Lyfs, Waters-noot, Heeren Gebodt

of diergelycke beletfel den Advocaat,
die de faecke beschryft, overkomen.

[Om dat de Principaal de behandeling zyner zaak overgegeven hebbende aan zynen Advocaat, door hem zelfs geen verzuim kan gepleegd, maar, het daar voor moet gehouden worden, dat in den persoon van den Gevolmachtigde de persoon van den Principaal word gecomprehendeerd. *Christin. ad L. L. Meublin. Tit. 1. Art. 22. in addit. Berlich. pr. Concl. part. 1. Concl. 17. n. 54. Carpz. def. for. part. 1. Consult. 9. def. 9. en Carpz. Resp. jur. Elect. lib. 3. Tit. 3. resp. 26.*]

